

סימן צו: מאכל חריף שנחתך בסכין של בשר

צנון או סילקא שחתכם בסכין של בשר

נושאים לדיון: - האם הסכין עם שמנונית או אפילו מקונחת?

- האם הסכין ב"י או אפילו באב"י?
- האם דווקא צנון או אפילו שאר דברים חריפים?
- האם הבליעה היא כ"ק או כ"נ או אפילו בכולו?

או במילים אחרות האם שייך קולא של נט בר נט או נטלפ בחריף ודוחק הסכין?

הקדמה: בחיתוך צנון ישנן שני גורמים שמבליעים האיסור או ההיתר לצנון: דוחק הסכין

וחרירות.

מה משפיע דוחק הסכין בלי חריפות ובלוי חום?

תלמוד בבלי מסכת חולין דף ח עמוד ב

אתמר: **השוחט** בסכין של עובדי כוכבים - רב אמר: קולף, ורבה בר בר חנה אמר: מדיח.... איכא דאמרי: דכ"ע בית השחיטה צונן, מאן דאמר מדיח - שפיר, מאן דאמר קולף - אגב דוחקא דסכינא בלע.

תוספות מסכת חולין דף ח עמוד ב

אגב דוחקא דסכינא בלעה - הר' יצחק בר מאיר היה מצריך מתוך כך לאחר שנקרו החלב מן הבהמה לחזור ולקלוף בכל המקומות שחתך בסכין משום דבלע מן החלב אגב דוחקא דסכינא. וכן כשמביאין בשר מטבחי עובדי כוכבים מצריך לקלוף בכל מקום שחתך עובד כוכבי בקופיץ שלו או בסכינו ויש למצוא טעם על המנהג שלנו שנהגו להקל. **ודילמא בית השחיטה דוקא שרותח קצת מהני דוחקא דסכינא ...** ועוד אמר בפרק כל הבשר (לקמן דף קיא): **צנון שחתכו בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח דאגב חורפא דצנון פליט הסכין ובלע צנון אבל משום דוחקא לא.**

מסקנה ע"פ תוס: דוחק הסכין ללא חריפות או חום אינו מפליט ולא מבליע.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן י סעיף א

... סכין של עובדי כוכבים ... ואם שחט בו בלא שום הכשר, **מדיח בית השחיטה, ואם קלף (ג) הרי זה משובח.** ט <ו> ט ועל כן יש לקלפו. (רוב הפוסקים).

חרירות ללא דוחק הסכין לא מבליע.

חידוש א: חריפות הצנון ודוחק הסכין מפיט ומבליע למרות שהכל קר.

דבר חריף: צנון וחלתית

חולין קיא: אמר חזקיה תלמוד משום אביי הלכתא: דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח, צנון שחתכו בסכין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח, וה"מ צנון דאגב חורפיה בלע, אבל קישות גריר לבי פסקיה ואכיל, קילחי דליפתא שרי, דסילקא אסירי, ואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי.

רש"י: קישות - מתוקה היא ואינו נבלע בתוכה, אלא השמנונית צף ועומד על מקום החתך, הלכך גריר לבי פסקיה למקום חתך, גורר מעט בסכין ואכיל אף בכותח. הלכך דגים שעלו בקערה

מותר לאוכלן בכותח כדאמר, דאין נותן טעם הבא מן הממש אלא נותן טעם הבא מנותן טעם, דסתם קערה מקנחין אותה משומן הקרוש עליה משום מיאוס. אבל לסכין פעמים שהשמנונית קרוש עליו ואינו ניכר, וכשחותך בצנון הוי נותן טעם הבא מן הממש, ועוד דמשום חורפיה בלע טפי מדגים הרותחים, ואגב דוחקא דסכינא פליט סכינא ובלע צנון.

חידוש שני: לפי פירוש שני של רש"י חריפות צנון ודוחק הסכין לא מתקיים היתר של נט בר נט.

תוספות: אגב חורפיה בלע - יש לזהר שלא לחתוך שומין כרישין ובצלים בסכין חולבת משום דחריפי טובא, והיכא דחתך ונתנן בקדרה מלאה מים רותחת מותר בששים לבטל טעם הבלוע בירק ונפלט מן הסכין, אבל חתכו בסכין של עובד כוכבים נעשה הירק כולו נבלה וצריך ששים לבטל הירק. וצריך עיון אם הסכין מקונח ואין בן יומו אי חורפא דידהו מחליא לשבח, כדאמר גבי חלתית פרק אין מעמידין (ע"ז לט.).

משנה עבודה זרה לה: ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה... וקורט של חלתית... גמרא לט. הקורט של חלתית. מ"ט? משום דמפסקי ליה בסכינא; אף על גב דאמר מר: נותן טעם לפגם מותר, אגב חורפיה דחילתיתא מחליא ליה שמנוניתא, והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור.

רש"י: חלתית - מין פירי הוא שקורין לזר"א בלע"ז, ומחתכין את קרטיו בסכין ואסור משום שמנוניתא דסכינא. מחליא ליה - ממתקן.

תוספות: אגב חורפיה דחילתיתא ה"ל כנותן טעם לשבח - וא"ת דלסגי ליה בקליפה כדאמר (חולין ח:): גבי שחטה בסכין טריפה, וי"ל דחורפיה דחילתיתא בלע טפי ולא סגי בקליפה, וי"מ כמו כן דבצל וקפלוט שנחתך בסכין של עובדי כוכבים דלא סגי ליה בקליפה, דאגב חורפיה בלע טפי, ושמעתי בשם הר"ם דחילתיתא דוקא דחריף טפי ולא בצל וקפלוט.

לפי גרסת תוס' שלא גורס שמנוניתא משמע שאף שהסכין מקונחת ואינה ב"י החריפות משבחת

הטעם הפגום.

חידוש ג': לפי שיטות מסוימות בחריפות לא מתקיים ההיתר של נטל"פ מותר בדיעבד.

מגירת הגמי' שלפנינו ושל רש"י משמע שדווקא בסכין שיש בה שמנונית אוסרת גם אם אינה ב"י ואם כן במקונחת הדבר יהיה מותר. אבל מתנסי' וכן דעת הרשב"א לא סוברים כך. הרשב"א מתקשה כיצד יתכן לומר בממשות נטלפ. אבל לרמב"ם יש מכאן ראייה לדבריו ששייך לומר נטלפ גם בממשות קצת.

חידושי הריטב"א מסכת עבודה זרה דף לט עמוד א

ואף על גב דאמר מר נותן טעם לפגם מותר הכא אגב חורפא דחלתיתא מחליא. פירוש מחליא ליה סכינא דסכין לשון נקבה הוא בכל התלמוד, אי נמי מחליא ליה שמנוניתא, ונוסחי איכא דגרסי הכי בהדיא, ויש מקשין מכאן על מה שכתב ר"י בפ"ק דחולין (ח' ב') על ענין השוחט בסכין של גוים דרב אמר קולף שהקשו לו לר"י דהא סתם כליהם של גוים אינם בני יומן והוה ליה נותן טעם לפגם שהוא מותר ולמה ליה קלוף או הדחה, ותיירץ דהתם בסכין בן יומו, אי נמי דכי אמרינן דכלים שאינן בני יומן נותנים טעם לפגם באיסור בלוע אבל סתם סכין יש בו איסור בעין שאין דרך לקנחו בפרסא או לשכשכו במים היטב ונשאר בו תמיד שמנינות הנדבק, ולפי זה קשיא שמעתין למה ליה טעמא דחורפא דחלתיתא תיפוק ליה דהוא גופיה נותן טעם לשבח, והרב רבינו יונה ז"ל תירץ וכן מצאתיה בתוספות דשאני הכא דסתם חנוני מקנח הוא אפילו סכינא ואתי בן איסור בעין, ואיכא למידק דאם איתא דהכא משום איסור בלוע שאינו בן יומו הוא הרי כשנפגם בעודו בלוע יצא מכלל איסור, וכי הדרא ומחליא ליה אגב חורפא דחלתיתא מאי הוי, הרי זה כמבשם נבלה סרוחה או מבשם את העפר דשוב אינו חוזר וניעור, ועוד היאך אפשר שהבליעה הזאת הפגומה תהא מחליא לחלתיתא, לכך פירש הר"א הלוי ז"ל לדעת ר"י ז"ל דהכא לאיסור בעין שעל פני הסכין חששו, אלא כי שמא היינו סבורים דכל שמנונית בחלתיתא מפגם פגים ליה שאין שום שומן נאות לו, וכענין שאמרו לקמן גבי דבש, וכחומץ לתוך הגריסין שאפילו הוא בעין פוגמו בתערובתו, ואף על פי שכל אחד בפני עצמו משובח, לכך הוצרכו לומר שזה אינו דאגב חורפא דחלתיתא מחליא ליה שמנינותא, וזה נראה לי טעם נכון.

לריטב"א אפילו בחילתיתא אין הבלוע פגום יכול להפוך לשבח.

צנון צריך קליפה או נטילה או אסור כולו: מחלוקת ראשונים

ספר התרומה סימן נט: צנון שחתכו בסכין, אסור לאוכלו בכותח, מ"ט אגב חורפיה דצנון בלע, ופי' רש"י לשון אחר חריפות של צנון בלע מפליט עיקר טעם בשר הבלוע בסכין ונבלע בצנון ואינו קרוי נותן טעם בר נותן טעם. ולשון שני פירש משום שהסכין אינו מקונח היטב והשמנונית הוא בעין נדבק בדופני הסכין. ומן הדין לא היה צריך רק הדחה כיון שאינו רותח אלא אגב חורפיה דצנון בלע טובא.

ספר התרומה סימן ס: אם כן צריך לזוהר שלא יחתוך בסכין חולבת לא שומין ולא בצלי' וראשי כרישין אם רוצה לתתן עם בשר, לפי שהן חריפין ודמו לצנון ולא אפכ'. ואם שגג וחתך לא סגי בהדחה, שהרי נבלע בהם ונתפשט הטעם. ואם אחרי כן נתנן בקדרה רותחת מותר בששי' לבטל טעם הסכין הבלוע בירק, דאין זה רק מעט. אבל אם חתכה בסכין של עכו"ם שזהו איסור הבלוע בירק, אז צריך ס' בקדירה שיעור כל הירק דחתיכה עצמה נעשית נבלה וצריך ששים כמוה. ויכול להיות שאין חלוק בסכין אלא

אפי' אינו בן יומו חשוב כבן יומו, דאגב חורפיה דצנון או הירק דחריף מחליק ליה והויא ליה לשבת, כדאמר גבי קורט של חלתית של עכו"ם דאסור אף על גב דכלי עכו"ם בחזקת שאינן בני יומן ואסור ליה בפ' אין מעמידין (לט.). אבל **עלין של קפלוטות וכרוב** אינן חזקים וחריפין ולא בעי רק הדחה. ואי חתך **קישות**, גרידא למפסקיה וסגי בהדחה, בהכי דחריף מעט ונבלע הטעם בו, אך אינו מתפשט כמו בצנון. ואם חתך בהו **לפתא**, שפיר דמי למחתך אחרי כן אפי' צנון, לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מן הסכין, כך פי' רבינו שלמה. משמע דלפת דוקא אבל אם חתך בסכין לחם או ירק שאינו חריף, אסור מכל מקו' לחתוך אחר כך צנון או ירק חזק וחריף שרוצה לתת עם בשר.

סה"ת: מחמיר בכולו, בשאר דברים חריפים וגם באינו בן יומו וגם מקונח.

רא"ש חולין פרק ח' סימן לא: אמר חזקיה משמיה דאביי הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח, צנון שחתכו בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח עד דטעים ליה. ודוקא צנון דאגב חורפיה בלע והוה כטעם הבא מן הממש, או כמו שפירש רש"י שפעמים שיש שמנונית על הסכין ואינו ניכר וחורפיה דצנון מבליע **השמנונית** בתוכו, **ואוסר עד כדי קליפה**. ולא דמי לקורט של חלתית שאסרו כולו, משום שחותכין אותו בסכין של עובדי כוכבים, דשאני התם שהקרטין קטנים ואין יכול לידע באיזה מקום חתכוהו לפיכך אסרו כולו ...

מהרא"ש משמע שדווקא בצנון ולא שאר דברים, אוסר כ"ק, ודווקא בב"י וגם דווקא לא נקי

רשב"א תורת הבית הארוך (ב"ד ש"א ד.): וראיתי לראב"ד ז"ל שכתב (ע"ז עו.) **דבקליפה לא סגי ליה**, דאם כן לימא הכין בהדיא כדאמר לקמן גבי בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא אבל צלי קליפה בעי, אלא שמע מינה מדקאמר אסור סתם אסור גדול קאמר דהיינו **כדי נטילת מקום**, ומכל מקום בנטילת מקום סגי ליה. ולולי שאמרה הרב ז"ל הייתי אומר **דאסור לגמרי** קאמר, דמתוך חריפותו הרבה הוא מושך ומפעפע בכולו, וכמו שפירש רש"י ז"ל דטפי הוא בולע מדגים מרותחים שעלו בקערה, ועד דאיכא קפילא כולו אסור. ואלו היתה לו תקנה בנטילת מקום הוה ליה למימר בהדיא, כדקאמר גבי קישות ואבטיח. ותדע לך דדברים החריפין טפי בלעי, מדאסרו קורט של חלתית משום דמחתכי ליה בסכינא דארמאי, ולגמרי אסרי ליה ולא שרו ליה בנטילת מקום, אלא משום דפעמים שהחריפות מבליע בסל גזרו עליו לאוסרו לעולם לגמרי כנ"ל.

תורת הבית הקצר (ב"ד ש"א ד.): איסור זה של צנון וסילקא יש מי שאומר שהוא עד כדי קליפה עבה שהיא הנקראת בכל מקום **נטילת מקום**, והשאר מותר. **ויראה לי שהכל אסור** כי הרבה הם בולעים, שכן אסרו קורט של חלתית מפני שמחתכין אותו בסכין של עו"ג ולא התירוהו בנטילת מקום.

ר"ן חולין מא. צנון שחתכו בסכין אסור לאכלו בכותח. דאע"ג דקיי"ל כשמואל דנ"ט בר נ"ט מותר, סכין שאני שלפעמים השמנונית קרוש עליה ואינו ניכר וכשחותך בו הצנון הוי נותן טעם הבא מן הממש,

דמתוך חורפיה דצנון בלע. וכתב **הראב"ד** ז"ל מדקאמר אסור סתמא משמע דלא סגי בקליפה, דמשום חריפותו ולחותו בולע ונאסר יותר מכדי קליפה וצריך נטילת מקום, ומיהו משמע דבנטילת מקום שהוא יותר מקליפה סגי, דלא חמור צנון משום חורפיה מחס לתוך חס דכשהן מסולקין מן האור אמרינן לקמן דסגי בנטילת מקום מיהת. וכן דעת **הרא"ה** ז"ל, אבל **הרשב"א** ז"ל כתב דמדלא יהיב שיעורא, כדיהיב בקישות ואבטיח גריד לבי פסקי, משמע דאגב חורפיה בלע טובא ואוסר את כולו, דומיא דמאי דאמרינן בע"ז גבי קורט של חלתית דאסור משום דמפסקי ליה בסכינא דארמאי, ולא הלכו בה בשיעור קליפה ונטילת מקום, אלא אסרו את הכל, וכתב ג"כ **שהדברים החריפים כשום בצל וצנון ושאר מיני תבלין פעמים שאין מפליטין את הבליעה, ולפיכך אסור לשחקם במכתשת של עובד כוכבים אפילו אחר הדחה, דאגב דוחקא דכתישה בלעי.**

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה כד: סכין שחתך בה בשר צלי וחזר וחתך בה **צנון וכיוצא בו מדברים חריפין**, אסור לאכלן בכותח, אבל אם חתך בה בשר וחזר וחתך בה **קישות או אבטיח**, גורד מקום החתך ואוכל השאר בחלב.

הש"ע פסק שצריך נטילת מקום

טור סימן צו: צנון או שלקות שחתכום בסכין של בשר, אסור לאכלם בחלב עד שיקלוף מקום החתך או עד דטעם ליה שלא יהא בו טעם בשר, **והרשב"א** כתב שכולו אסור, וא"א **הרא"ש** ז"ל לא כתב כן. וכתב **בס' התרומות** דאפי' אין הסכין בן יומו אסור, וכן הדין בשומין ובצלים וכרשים שחתכום בסכין של בשר, שאין לאוכלן בחלב, שגם הן חריפין כמו צנון, ואם עבר ובשלם בחלב צריך ששים לבטלם, ומיהו אין צריך ס' כדי כל הצנון רק ס' כדי הבלוע בו היינו כדי כל הסכין, אבל אם חתכו בסכין של נכרי צריך ס' כנגד כל הצנון. וה"ר **מאיר מרוטנבורג** התיר בין בצנון בין בשומין ובצלים א"כ היה הסכין בן יומו, ולא רצה להורות הלכה למעשה, וכתב שאע"פ שאני מורה כס' התרומות לאסור, איני מוחה בידי הנוהגין היתר.

ב"י: מ"ש רבינו עד שיקלוף מקום החתך. כ"כ שם **הרא"ש** (סי' לא).

והרשב"א כתב בתורת הבית (הארוך ב"ד ש"א ד). ... ומתוך דבריו נראה שאע"פ שהיה נ"ל לומר כן הוא מבטל דעתו מפני דעת **הראב"ד**, אלא שממה שכתב בתורת הבית הקצר (שם) איסור זה של צנון וסילקא יש מי שאומר שהוא עד כדי נטילת מקום והשאר מותר ויראה לי שהכל אסור כי הרבה הם בולעים ע"כ, נראה שהוא פוסק הלכה כדברי עצמו. ודברי **סמ"ג** שאכתוב בסימן זה כדברי **הראב"ד**. **והר"ן** כתב בפרק כל הבשר (מא. ד"ה צנון) סברת **הראב"ד** וסברת **הרשב"א** וכתב **שהרא"ה** (בבדק הבית ג:) סובר כדברי **הראב"ד**, ומכל מקום **הר"ן** נראה שדעתו נוטה לדעת **הרשב"א** ז"ל.

ועם כל זה מאחר שאותה ראיה של קורט של חלתית יישבה **הרא"ש** בטוב טעם ודעת, נראה שיש לסמוך על דברי **סמ"ג** ו**הראב"ד** ו**הרא"ה** ז"ל להתיר בנטילת מקום.

סימן צו סעיף א: צנון או סילקא שחתכם בסכין של בשר בן יומו, או שאינו מקונח, אסור לאכלם בחלב עד שיטול ממקום החתך כדי נטילת מקום, שהוא כעובי אצבע...

ש"ך ב: של בשר בן יומו. אף על פי שהוא מקונח ונקי, בודאי דאגב חורפיה דצנון וסילקא ודוחקא דסכינא פלט סכין גוף הטעם שבו, והוי כמו איסור בעין, הלכך ל"ד לשאר נ"ט בר נ"ט דלעיל סי' צ"ה דמותר.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צד סעיף ז

כה כב] כב < בשר רותח שחתכו כב'] בסכין חולבת, כו כל החתיכה אסורה כז כג < אם אין בה כג'] ששים כח < יב < כ [י'] כד < כנגד כא) מקום הסכין שחתך הבשר. אבל אם אינו בן יומו, כג] כט או אם אינו יודע יג'] שהוא בן יומו, אינו אוסר אלא יד'] כדי קליפה. הגה: וכל זה כו < בבשר רותח כב) בכלי ראשון, ואז אם הסכין בן יומו ואין ס' בבשר נגד הסכין הכל אסור, לא כז < ואף כה] הסכין צריך כה'] הגעלה. אבל אם (ז) הוא כו'] כלי שני, כו] הבשר צריך קליפה; כז] כח < והסכין, כג) נעימה בקרקע (ארוך כלל ל"ו), וכן נוהגין. כח] ואפילו אין הסכין בן יומו, יש לקלוף הבשר מעט משום שמנונית הסכין (טור ובי"ש בשם סמ"ק).

ט"ז א: ... ואין להקשו' ממ"ש בסוף סי' צ"ד סעיף ז' בבשר רותח שחתך בסכין חולבת דדי בקליפה משום שומן שעל הסכין כשאינו בן יומא, דהתם גם הקליפה אינו הכרח כ"כ, דהא יש ס' על כל פנים נגדו והוא רותח ומוליך הטעם בכולו, משא"כ כאן דאין מתפשט כלל יותר מכדי נטילה ...

✓ הפרי חדש חולק

פ"ח ב: קצת מהמפרשים סבורין דמשום חורפיה דצנון ודוחקא דסכינא מפליט הסכין גוף איסור ובלע טפי מדגים מרותחים, וזה נראה בדעת המחבר ממה שכתב בכאן וגם ממה שכתב לקמן בדין תבלין וכדלקמן בס"ק ט"ז ע"ש. ואין זה מחוור לדידן דקיימא לן כפסק המחבר לעיל (סימן צה סעיף א), דאפילו דגים שנתבשלו מותר לאכלן בכותח, וכיון שהבישול אינו מפליט אלא טעם ומקרי נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא כל שכן חורפא... ולכן העיקר דטעמא משום דסתם סכין שמנונית קרוש על פניו והוה ליה טעם ראשון הבא מן הממש, ולפי זה אם הוא מקונח יפה שאין כאן שמנונית על פניו, הצנון מותר משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא, וזה דעת רוב הפוסקים ועיקר.

כה"ח א: אעפ"י שהוא מקונח ונקי, בודאי דאגב חורפיה דצנון וסילקא ודוחקא דסכינא פלט סכין גוף הטעם שבו, והוי כמו איסור בעין הלכך לא דמי לשאר נ"ט בר נ"ט דלעיל סי' צ"ה דמותר. ש"ך סק"ב. כריתי או' א' וכתב וכן עיקר כדברי הש"ע ודלא כפ"ח שחולק. וכ"כ הפר"ת או' א'. וכ"כ השפ"ד או' ב' דחלילה לזו מדברי הש"ע והרב. זב"צ או' א'. וכתב וכן הסכימו רוב האחרונים.

✓ אם הסכין אינו מקונח

ש"ך ג: או שאינו בן יומו ואינו מקונח, דסתמא השמנונית קרוש על פניו, וע"ל ס"ק כ"ז.

פרי חדש ג: או שאינו מקונח. פירוש שידוע שאינו מקונח, ומשום הכי צריך נטילת מקום, דאי בסתם סכין אף על גב דסתמיה שמנונית קרוש על פניו לא מחמרינן ביה כולי האי וסגי בקליפה, וכמו שכתבתי בסימן צ"ד ס"ק כ"ה.

כה"ח ג או שאינו מקונח. פ"י שאינו ב"י ואינו מקונח. דסתמא השמנונית קרוש על פניו. ש"ך סק"ג. פר"ת או' ג' חו"ד או' א' שפ"ד או' ג' זב"צ או' ג', דלא כפר"ח או' ג' שכתב דבסתם סכין סגי בקליפה.

או בטעימת ישראל

חולין קיא: קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח, וצנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח. מאי טעמא? ... אמר רבא: האי אפשר למטעמיה, והאי לא אפשר למטעמיה.

רש"י: האי - צנון אפשר לו לישראל לטועמו קודם שיתננו בכותח, והאי

מותר דקאמר כגון שטעמו בתחלה ולא היה בו טעם שמנונית.

רשב"א תורת הבית הקצר (ב"ד ש"א ג): צנון שחתכו בסכין שחתכו בו בשר אסור לאכלו בכותח שהצנון חריף ובולע מן השמנונית שנקרש על הסכין, במה דברים אמורים בשלא טעמו קודם שיאכלנו עם הכותח, אבל **אם טעמו היטב** ולא הרגיש בו טעם בשר מותר לאכלו עם הכותח לאחר שידח היטב מקום החתך, דכיון דאין טעם בשר נרגש בו בידוע שלא בלע ממנו כלום.

ב"י: ומ"ש רבינו או עד דטעים ליה אם יש בו טעם בשר. כ"כ שם **הרא"ש** (סי' לא) והוא מפורש שם בגמרא דאמרינן התם קערה שמלח בה בשר ... וכ"כ **הרשב"א** אלא שהצריך הדחה וז"ל בתורת הבית הקצר ...

סימן צו סעיף א: ... או שיטעמנו ולא יהא בו טעם בשר, שאז מותר בהדחה ...

ש"ך ה: או שיטעמנו כו'. הא דטעימה מהני, מבואר בש"ס ובאשיר"י וטור

ורשב"א. מיהו הוכחתי בספרי מן הש"ס, דלכתחלה אסור לאכלו בכותח ע"י טעימה, וכתבתי שם שכן משמע דעת הרמב"ם והסמ"ג וסמ"ק ומרדכי ושאר מחברים שלא הזכירו היתירא דטעימה, וכ"פ מהרש"ל בספרו פכ"ה סימן ס"א והרב בת"ח ריש כלל ס"א, דלא כדמשמע מדברי הרא"ש וטור והרשב"א והמחבר דאפילו לכתחלה מותר. מיהו ודאי אי טעמו דלית ביה טעם ובישלו בדיעבד בחלב, מותר כיון דבודאי אין טעם בקדרה זו כדאיתא בהדיא בש"ס ופוסקים, והוא פשוט וכן משמע במהרש"ל ות"ח שם ...

פרי חדש ד : או שיטעמנו. **כתב הש"ך (ה) דלכתחילה אסור לאכלו בכותח ע"י טעימה,** אלא דאם בישלו בדיעבד בחלב מותר, וכתב דהכי משמע דעת קצת מחברים שלא הזכירו היתירא דטעימה. **ואין זה נכון דהא לישנא דגמרא הוי הכי צנון שחתכו בסכין מותר לאכלו בכותח, ולישנא דמותר בכל מקום הוי אפילו לכתחילה.**

ז"צ ה : או שיטעמנו ולא יהיה בו טעם בשר. **בז"הז אין אנחנו בקיאים בטעימה. והיינו דוקא לכתחי', אבל אם טעמו ולא מצא בו טעם ובשלו בדיעבד מותר.** ש"ך סק"ה ער"ה אות ג חו"ד סק"ב ודלא כהפר"ח סק"ד. וכ"פ הכה"ח ו.

אם הסכין אינו בן יומו

רא"ש חולין פרק ח' סימן לא : ... כתוב **בספר התרומה** דהוא הדין שומין ובצלים וכרשים שרוצים לבשולן עם בשר, אין לחתכן עם סכין חולבת, ואם חתך לא מהניא להו הדחה ובעינן קליפה, ואם בשלן בלא קליפה בטלין בסי' בטעם הסכין הנבלע בירק, ואפילו אין הסכין בן יומו אגב חורפיה דצנון או הירק מל"י ליה, והויא לשבח מידי דהוה אקורט של חלתית בפרק אין מעמידין. **ורבינו מאיר** מגמגם בדבר, **דנראה לו דאיירי הכא בסכין בן יומו.** ובפ' אין מעמידין (סימן לח) כתבתיו.

רא"ש עבודה זרה פרק ב סימן לח : שאלתי את **רבינו מאיר** על צנון שנחתך בסכין של עובד כוכבים שאין בן יומו, וזה לשון תשובתו : ועל הצנון שנחתך בסכין של עובד כוכבים **שאין בן יומו.** לא ידענא אם יש לדמותו לקורט של חלתית דאסרי' ליה בפ"ב דעבודת כוכבים, ואפי"י בסכין שאין בן יומו אגב חורפיה מחליא ליה, ומה שאסר **בספר התרומה** אפי"י צנון וכרישין ובצלים, ודימה אותו לקורט של חלתית. **שמעתי גדולים שחולקין עליו** ואומרים דלא דמי לקורט של חלתית דהוא חריף ביותר ואין בעולם חריף כמותו, והוא בלזור"י, ומדלא נקט אלא הוא אלמא מידי אחרינא לא. דאי לא תימא הכי אלא אפי"י כרישין ובצלים לנקטינהו, וכ"ש קורט של חלתית. והא דאמר בפרק כל הבשר (דף קיא ב) צנון שחתכו בסכין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח, ופרש"י בחד לישנא אפילו בסכין שקנחו היטב משמנונית שעליו, ה"מ בן יומו דחשיב כנותן טעם ראשון ולא כנ"ט בר נ"ט, אבל כשאין בן יומו ולאוסרו כקורט של חלתית לא. **ולבי נוטה אחר דבריהם.** ואף על פי שאני מורה כספר התרומה לאסור, אין לי למחות ביד הנוהגין היתר.

ב"י : וכתב **בספר התרומה** דאפילו אין הסכין בן יומו אסור. **והר"מ** התיר בין בצנון בין בשומין ובצלים אא"כ היה הסכין בן יומו וכו' עד איני מוחה ביד הנוהגים היתר. כל זה כתב **הרא"ש** בפרק אין מעמידין (ע"ז סי' לח).

ב"י : וסמ"ק (בהגהות סי' רי"ג) כתב פירש רבינו ברוך, דאפילו הסכין אינו בן יומו, ולפי זה משמע אפילו בלא שמנונית בעין וכו'. ועוד פירש רבינו ברוך דשומין ובצלים וכרישים יש להם דין צנון וחלתית, **ומיהו רבינו יחיאל** אומר אין לך אלא מה שאמרו חכמים דוקא צנון וחלתית.

סימן צו סעיף א: ... ויש אומרים שהוא הדין לאינו בן יומו והוא מקונח ...

ש"ך ו: דה"ה לאינו בן יומו והוא מקונח. הטעם דחורפיה דצנון מחליא ליה ומשוי

ליה לשבח, כמו קורט של חלתית לקמן סימן קי"ד ס"י, וכן דעת כל האחרונים, וכן נוהגין. ומשמע דאין חילוק בין בן יומו לאינו בן יומו ונהגין להחמיר בכל מילי כמו בן יומו, ודלא כמ"ש בס' אפי רברבי דף ס"ב ע"ב דבאינו בן יומו יש להקל בכדי נטילה. מיהו ודאי בשאר דברים שאינם חריפים דין סכין כשאר כלים שאם אינו בן יומו והוא נקי מותר, כדמשמע מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים.

ז"צ ח: שם ו"יא דה"ה לאינו ב"י והוא מקונח וכו'. ולענין דינא כבר כתבנו לעיל כמה פעמים ומכללם סי' צט אות כח דכשסותם סברא א' להתיר ואח"ך כותב ו"יא לאסור, דעתו ז"ל דחושש לס' אחרונה, ואינו מתיר אלא דוקא בשעת הדחק או הפ"מ, אבל בהפסד מועט ואינו שעת הדחק חושש לס' זו ואפי' אינו ב"י והוא מקונח, ג"כ בעי כדי נטילה ...

והרב עובדיה זצ"ל חולק, וכתב **בהליכות עולם ח"ז עמ' סד:** כל מקום שכותב מרן הלכה בסתם להיתר, ואח"כ מביא י"א לחלק על הסתם, הלכה כסתם מרן, בין בהפסד מועט בין בהפסד מרובה, ולא הביא סברת החולקים אלא לכבוד בעלמא.

עמ' עב: קדרה שאינה בת יומא שהיא של בשר, ובישלו בה מאכלי גבינה, אפי' רוב התבשיל נעשה מתבלין ודברים חריפים, כיון שהיא אינה בת יומא, התבשיל מותר, בין בהפסד מועט בין בהפסד מרובה, וכדעת מרן (צו, א) שקבלנו הוראותיו.

אם בישל הצנון בחלב

ב"י: ומ"ש ואם עבר ובשלן בחלב צריך ששים לבטלם, ומיהו אין צריך ששים כדי כל הצנון רק ס' כדי הבלוע בו היינו כדי כל הסכין. גם זה מדברי ספר התרומה וכ"כ התוספות (שם) וסמ"ג (לאוין קמ) וסמ"ק (שם) ושערי דורא (סי' סא).

סימן צו סעיף א: ... ואם לא נטל מהם כדי נטילת מקום וגם לא טעמם ובשלים בחלב, צריך ששים כנגד מה שנגע מהסכין בהם ...

פרי חדש ו: צריך ששים כנגד מה שנגע כו'. היינו כשהמקום שנגע בסכין הוא

פחות מכדי נטילה, הא לאו הכי סגי בששים נגד הנטילה מקום שנאסר: וכ"כ הש"ך ז.

ש"ך ח: כנגד מה שנגע בסכין. היינו כשידוע בבירור עד כמה נגע, אבל מן הסתם דרך לחתוך בכל הסכין. וכ"פ הז"צ יא.

ז"צ יב: ואם אינו יודע כמה נגע כתבנו בסמוך דצריך לשער נגד כל הסכין, היינו דצריך סי' נגד כל הלהב דסכין חוץ מן הקתא, אע"פ שהקתא של ברזל לא משערין אלא כנגד ברזל דסכין שחותך בו. רש"ל פכ"ה סימן סב ט"ז סק"ד ח"ד חי' סק"ד.

✓ האם הצנון עצמו מותר?

ט"ז ה: מה שנגע מהסכין כו'. ואף על גב דבבשר בחלב לכ"ע אמרינן חתיכה עצמה נ"י, היינו בחתיכה אסורה כגון חלב שנפל על הבשר, אבל הכא כולו היתר הוא קודם הבישול, ונראה לי פשוט דאם יש סי' א"צ להסיר הבצלים כיון שלא היה שם איסור עליהם ... אבל נחתכו הבצלים בסכין של איסור נעשו נבילה, ואף אם יש סי' צריך להסיר הבצלים ... זה נראה ברור ורבים אינם מדקדקים בזה.

ז"צ טז: מיהו אם חתך צנון או בצלים בסכין של גוים ובשלו בדיעבד בס' כנגד מקום הנטילה, הבצלים אסורים משום דאפשר לסוחטו אסור. ומ"מ אינו אסור אלא דוקא מקום הנטילה אבל השאר מותר. מנ"י כלל כ"ז סק"ח.

בסכין של איסור

ב"י: אבל מ"ש הטור דאם חתכו בסכין של גוים צריך ששים בקדרה כשיעור כל הירק, לטעמייהו אזלי דסבירא להו כרבינו תם דאמר דחתיכה עצמה נעשית נבלה אמרינן בכל האיסורין, ומשום הכי בחתכם בסכין של גוים מצרכינן ששים כנגד כל הירק, אבל לדברי ה"ר אפרים דלא אמרינן חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא בבשר בחלב אבל לא בשאר איסורין, בחתכם בסכין של גוים נמי מותר בששים לבטל טעם הסכין הבלוע בירק.

ט"ז ו: וה"ה לחתכם בסכין של עובד **סימן צו סעיף א:** ... וה"ה לחתכם בסכין של עובד כוכבים.

כוכבים. פירוש דמשערין בס' נגד מה שנגע בסכין, דש"ע אזיל לטעמיה בסימן צ"ב דפסיק דלא אמרינן חתיכה עצמה נ"י אלא בבשר בחלב. אבל לדידן דקי"ל בכל האיסורין אמרינן חתיכה עצמה נ"י, בעינן כאן סי' נגד כל מקום הנטילה בצנון. והיינו אם חתך הצנון במקום אחד לחוד אבל אם חתכו דק דק נאסר כל הצנון, וע"כ צריך סי' נגד כולו, ובזה אין חילוק בין בשר בחלב ובין סכין של איסור, דבשניהם אם חתך במקום אחד די בכדי נטילה ואם חתכו דק דק נאסר כולו, אלא לענין בישול שמבשלים אח"כ יש חילוק, דבשל חלב לבשר צריך ששים נגד הנגיעה בסכין דהיינו הלהב כמ"ש לעיל בין שחתכו במקום אחד בין שחתכו דק דק, אבל בסכין של איסור וחתך דק דק צריך סי' נגד כל הצנון, ובחתך במקום אחד צריך סי' נגד מקום הנטילה לפי שכל מה שנאסר חשיב כנבילה, והשאר היתר גמור הוא ...

ז"צ יז: וה"ה אם חתכם בסכין של נכרים - פי' ומשערין בס' כגד מה שנגע בסכין דוקא, דמרן לשיטתיה אזיל דק"ל דלא אמרינן חני"נ אלא בב"ב דוקא ולא בשאר איסורים. ט"ז סק"ו.

אם חתך הצנון דק דק

ב"י: וסמ"ג (לאוין קמ) כתב אף לפי דברי בעל התרומה במה דברים אמורים שחתכו הבצלים דק דק כדרך שעושין לקדרה, אבל לא חתכו כי אם מצד אחד אף על פי שאין די בגריד לבי פיסקי, מכל מקום יחתוך מקומו בעומק ודיו.

ש"ך ט: צריך לשער ששים נגד סימן צו סעיף א: ... הגה: ואם חתכן דק דק, צריך לשער ס' נגד כל הצנון... כל הצנון. דכל חתיכה וחתיכה

נאסרה כדי נטילה. מיהו היינו דוקא כשהצנון קטן מהסכין, או שאין הסכין לפנינו שנוכל לשער בו, אבל כשהסכין קטן מהצנון והוא לפנינו פשיטא דאין צריך ששים אלא כנגד הסכין. מיהו בסכין של עובד כוכבים או של איסור, לדין דק"ל חני"נ בכל האיסורים א"כ כל חתיכה וחתיכה נ"נ כדי נטילה, א"כ כשחתכו דק דק צריך לשער נגד כל הצנון אף שהוא יותר מהסכין ודוק. מיהו ודאי היכא שבישלו צנון שלם שנחתך בסכין של עובד כוכבים או של איסור, כיון דאין אוסר יותר מכדי נטילה אם יש בתבשיל ס' נגד הנטילה שרי, וכן משמע מדברי הרב בת"ח שם ד"ב וכאן בהג"ה, והוא פשוט לדעתו ...

ז"צ יח: ואם חתכן דק דק צריך לשער ס' נגד כל הצנון וכו'. פי' דקאי גם לחתך צנון בסכין ש"ב, דכיון דחתכן דק דק לא ידענן עד היכן נגע על כן צריך ס' כנגד כל הצנון, והיינו דוקא שהצנון קטן מן הסכין או שאין הסכין לפנינו שנוכל לשער בו, אבל אם הסכין קטן מן הצנון והוא לפנינו א"כ ס' אלא כנגד הסכין דוקא, ואפי' בסכין של איסור ג"כ דינא הכי לדין דלית לן חני"נ בשאר איסורין. ב"ח אות ב ש"ך סק"ט פ"ח סק"ח ככ"הג הג"ב בי אות לד משי"ז סק"ו חכ"א כלל מט אות ג.

ז"צ יט: ואם היתה הסכין חדשה שחתך בה כזית בשר, א"כ ס' אלא דוקא כגד הכזית. ב"ח שם.

והרמ"א החמיר לאוסר כל הצנון

דרכי משה א: ובארוך כלל ל"ח (דין ב) הביא דברי הרשב"א, וכן נראה דעת הר"ן פרק כל הבשר.

סימן צו סעיף א: ... הגה: ... וי"א שאם חתך צנון בסכין של איסור, כולו אסור. וכן אם חתכו בסכין של בשר, אסור כולו בחלב. וכן נוהגין לכתחלה, אבל בדיעבד אין לאסור רק כדי נטילה ...

ש"ך י: וכן נוהגין לכתחלה. פי' בין בסכין של בשר בין בסכין של עובד כוכבים נוהגין לכתחלה לאסור כולו, והכי משמע בת"ח,

אבל בדיעבד שנתבשל בין בסכין של בשר בין בסכין של עובד כוכבים א"כ לשער רק כדי נטילה.

כה"ח כז: וכן נוהגין לכתחלה אבל בדיעבד אין לאסור רק כדי נטילה. וזהו לפי החומרא שכתב בהגה, אבל לפי פסק הש"ע אפי' לכתחלה סגי כדי נטילה, וכ"ה דעת כמה פו' כמ"ש לעיל או' לי וכ"ה מנהג הספרדים כמ"ש זב"צ או' כ"א.

סימן צו סעיף א: ... הגה: ... וכל זה אם חתך הצנון עצמו, אבל אם חתך הירק שעל הצנון, אין לחוש...

פרי חדש ט: הירק שעל הצנון אין לחוש.

משמע דאפילו קליפה לא בעי. אבל

בתורת חטאת כלל ס"א דין ו' משמע דבעי קליפה. עוד כתב שם דזנבותיהן של שומין ובצלים לא הו' חריפי אלא פורתא ובלעי כדי קליפה.

חכמת אדם כלל מט ה: ודוקא הצנון עצמו הוא חריף, אבל אם חתך הירק מן הצנון וכן זנבות השומים והבצלים, רצה לומר **השורשים שלהם** לא נקרא חריף, ואפילו לא נשאר מן הירק רק כרוחב קש של חיטים מותר הצנון (תורת חטאת).

אם יש ספק

הגהות שערי דורא סימן סא ה: העולם נהגו איסור בתמכא שקורין קרי"ן ובשאר ארצות קורין לו מעררעטי"ך אם נחתך ראשו בסכין של גוים. אמנם כמה פעמים ניכר בו שנעקר כן מן הארץ במרא וחצינא ואז נוהגין בו היתר. ויראה שאם יש לתלות במרא וחצינא אף על פי שהוא ספק אין להחמיר, כי סברות והוכחות גדולות כתב מהר"ם דדוקא בקורט של חילתית אמרינן דחורפיה דידיה משויה לשבח ולא בשום דבר אחר חריף כלל. וכן **רבינו יחיאל** והרבה גדולים שוין להתיר. מהרא"י ז"ל.

ב"י: וכתב בהגהות **שערי דורא** (סי' סא ס"ק ה) בשם מהרא"י ...

סימן צו סעיף א: ... הגה: ... ואם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור, אזלינן לקולא, לכן קונים הצנונות שיש בהן חתוכין לצד זנבותיהן, כי תלינן שנעשה במרא וחצינא. ובמקום שאין נמצא לקנות רק החתוכים בסכין, נוהגין לקנותו ולהתיר ע"י נטילת מקום.

ש"ך יב: ואם יש ספק כו'. הרב קיצר

כאן קצת שבהגהת ש"ד והגהת או"ה

לא התיר מהרא"י בספק אלא הקרי"ן,

מטעם דהרבה פוסקים אינם אוסרים אלא בסכין בן יומו וכן יש פוסקים אינם אוסרים אלא בצנון ולא במידי אחריני, וא"כ בצנון היכא דידוע שהסכין היה ב"י אלא דמסופק אם חתך בו הצנון או לא, דאי הו' חתך ביה בודאי הו' אסור לכ"ע ספיקא לחומרא. וכ"כ **הפרי"ח** י.

ז"צ כג: והגם שידוע שהסכין היה ב"י אלא שמסופק אם חתך בו הצנון אם לאו אפי"ה הצנון מותר, ודלא כש"ך שק"יב שאסור וכן הפרי"ח סק"י ודעמיה, אלא העיקר כס' רמ"א ז"ל. כנ"ה הג"בי אות כו פת"ת סק"ב משם תולדות יצחק סי' יז.

ש"ך יג: כי תלינן כו'. דאף אם נחתכו בסכין מ"מ סתם כלי של עובד כוכבים אינו ב"י, ויש פוסקים מכשירין באינו ב"י.

ש"ך טו: ובמקום שאין נמצא כו'. אבל במקום שנמצא לקנות אחרים הוי כלכתחלה דאסור כולו.

שאר דברים חריפים

שומין ובצלים וכרישין

טור סימן צו: וכתב בס' **התרומות** דאפי' אין הסכין בן יומו אסור, וכן הדין בשומין ובצלים וכרשים שחתכום בסכין של בשר שאין לאוכלן בחלב שגם הן חריפין כמו צנון.

ב"י: ומ"ש וכן הדין בשומין ובצלים וכרישים וכו'. ז"ל **ספר התרומה** ... והם דברי **התוספות** בפרק כל הבשר (קיא. ד"ה אגב). וכבר נתבאר שיש חולקים על זה ואפילו כשהסכין בן יומו משמע דפליגי עליה, ומשמע דסבירא להו דסילקא דאמרו בגמרא דאסורה היא דוקא יש לה דין צנון, אבל שאר דברים החריפים לא. וכן נראה מדברי **הרשב"א** שכתב בתורת הבית הקצר (ב"ד ש"א ד.). חתך בו סילקא אסורה כצנון, אף על פי שאינה חריפה כצנון משיכה יש לה בטבעה ע"כ. אבל **הרמב"ם** (מאכ"א פ"ט הכ"ד) כתב סכין שחתך בה בשר צלי וחזר וחתך בה צנון וכיוצא בו מדברים חריפים אסור לאכלן בכותח, נראה דצנון וסילקא שאמרו בגמרא לאו דוקא אלא הוא הדין לשאר כל הדברים החריפים, ומכל מקום משמע דבבן יומו דוקא קאמר אבל שאינו בן יומו אפילו צנון נמי שרי, שהרי לא הוציא סכין שחתך בו צנון משאר כלים שאינן בני יומן.

ב"י: כתב **בארחות חיים** (איסורי מאכלות סי' ס) דפירות חמוצים כגון תפוחים הוו דבר חריף כמו שומים ובצלים.

דרכי משה ד: ולפי מ"ש ריש הסימן אין לאסור רק כדי נטילה, אפילו נחתך בודאי בסכין של גוים, ולכן המנהג פשוט לקנות קרי"ן אף על פי שבודאי נחתך ראשו בסכין של גוים ואוסרין כדי נטילה בראשו שמסירין משם קודם שמתקנין אותו, אבל בצנון אוסרין כולו כמו שכתבתי (אות א). ונ"ל טעם המנהג אף על פי שאין לחלק בין חריפות צנון לחריפות התמכא, ואדרבא התמכא יותר חריף, מכל מקום בצנון שאפשר להחמיר כי אין דרך למכור אותן חתוכין ואפשר להחמיר החמירו, אבל בתמכא שקורין קרי"ן שרובן חתוך לא חששו להחמיר ואוקמוהו אדינא, כן נראה לי.

סימן צו סעיף ב: אם חתך בו שומין ובצלים וכרישין (ותמכא שקורין קרי"ן) וכיוצא בהם מדברים החריפים ופירות חמוצים ודגים מלוחים, דינם שוה לחתך בו צנון. הגה: ...

פתחי תשובה ג: בכתבי הרב הגדול מהר"ר דניאל זצ"ל כתב נראה דהני בצלים כשהם קטנים אינם חריפים כ"כ, ואם חתכם בסכין שאינו בן יומו יש להקל במקום הפסד.

✓ **פירות חמוצים**

ט"ז ט : ופירות חמוצים. בת"ח כלל ס"א כתב בשם או"ה דתפוחים חמוצים לא מיקרי דבר חריף, ונראה דבמקום הפסד יש לסמוך על זה ...

ז"צ כז : ופירות חמוצים וכו'. היינו תפוחים חמוצים דכ"כ מרן ז"ל בב"י משם א"ח, וא"כ תפ"ח לסי מרן ז"ל הם חריפים כבצלים ודלא כאו"ה, והגם דהט"ז סק"ט פסק דבמקום הפסד יש לסמוך ע"ז והסכימו עמו כמה אחרונים, אנו אין לנו אלא דברי מרן ז"ל שהשוה אותם לשומים ובצלים, ואם כן גם במקום הפסד בעו נטילת מקום. וכ"כ מנ"י שם סק"ז לדעה מרן בש"ע ומור"ם ע"ש.

כה"ח מא : יש להסתפק אם הבוסר הוי דבר חריף. בית דוד ח"י"ד סי' ל"ח. וכן נראה מהער"ה או' ט"ו שהוא ג"כ מסתפק בדבר יעו"ש. זב"צ או' כ"ח. ונראה דבמקומם אין הבוסר חמוץ כ"כ ולכן נכנסו לבית הספק, אבל יש מקומות שהבוסר יותר חמוץ מתפוחים חמוצים הנז"ל, וע"כ הכל **לפי המקום והראות**, דאין כל דבר נכתב בספר דיש דברים שהם לפי ראות עיני המורה אם הוא בקי בהוראה.

דגים מלוחים

איסור והיתר הארוך שער לח יג : ומכאן פסק ג"כ ה"ר שמואל **שהדגים מלוחים וקרבים שחותכים א"י** דצריך לקלוף כל מקום החתיכה, דלא גרע מקישות שנחתך בסכין של בשר שאסור לאוכלו בכותח, דחיישינן לשמנונית שעל הסכין עכ"ל. והיינו **דוקא כשחותכין אותם לחתיכות לאחר מליחתן**, אבל הדגים המלוחים שמביאים הא"י לשוק ופתוחין הן, אין צריכין קליפה במקום החתך כלל, דבעידנא דחתכינהו עדיין לא נמלחו ולא היו חריפות .

ש"ך טז : ודגים מלוחים. ... וצ"ל **דהמחבר מיירי כשהם מלוחים ביותר**, דאז אגב חורפיה דמלח ודוחקא דסכינא בלעי טפי, **אבל משום מעט מלח לא חשיבי חריף** כדלעיל סי' צ"ה ס"ב בהג"ה. וכ"פ הז"צ כט.

ז"צ ל : הגם שכתבנו בסמוך דבמליחה מועטת לא מקרי חריף, היינו דלא בעי נטילת מקום, אבל מ"מ בעי להו גרירה ולא מהני להו הדחה . או"ה כלל לח פר"ח שם.

ז"צ לא : הא דאמרינן דדגים מלוחים הוי חריף היינו דוקא שחותכין אותו לאחר מליחה, אבל דגים מלוחים שמביאין הגוים לשוק והם פתוחים אין צריכים קליפה במקום החתך כלל, דבעידנא דחתכינהו עדין לא נמלחו ולא היו חריפים. או"ה שם דין יג כנ"הג הג"בי אות כג ער"ה אות י. ומיהו אם התכס בסכין של גוים קודם שנמלחו, סגי להו בהדחה תו"ח שם. והיינו שפשוף גדול ער"ה שם.

מרקחות חריפים של גוים

דרכי משה ד: ועיין לקמן סימן קכ"ב טעם שאנו אוכלין **מרקחת של גוים**. ובמרדכי ריש פרק כיצד מברכין (סי' קטז) כדברי הטור לקמן סימן קכ"ב, דטעם שאנו אוכלין זנגביל מרוקח משום שיש להם כלים מיוחדים לכך או מטעם שסתם כלים של גוים אינם בני יומן ובודאי לא נחתך בסכין של גוי אלא נתלש כך דלא גרע מקורט של חילתית עכ"ל. משמע בהדיא כדברי, דאם נחתך בו אסור, רק שתלין שנתלש, ומה שהוצרך לטעם דסתם כלים אינן ב"י היינו באותן כלים שמבשלים בהן המרקחת, אבל זה לא מהני לענין אם נחתך בסכין של גוי, ואפשר שגם דעת הסמ"ג כן, ולא כמו שהבינו בעל האיסור והיתר הארוך, כן נ"ל.

סימן צו סעיף ב: ... הגה: ומכל מקום מותר לאכול מרקחות חריפים של עו"ג כגון זנגביל וכיוצא בו, דיש להם כלים מיוחדים לכך או תולשין אותן.

פרי חדש יד: דיש להם כלים מיוחדים כו'. משמע דאי ידעינן בודאי שנחתך בסכין של גוים, אפילו אינו בן יומו אסור

דדמי לקורט של חלתית, וכן כתב בתורת חטאת (שם דין ז). אכן בסמ"ג גבי דיני ברכות (עשין כז) משמע בהדיא כמו שכתב האיסור והיתר הארוך (כלל לח דין ט) דאפילו חתך בודאי בסכין זנגבילא רטיבתא מותר ולא דמי לחלתית ושאר דברים שהם חריפים ביותר, ש"ך (יז). כתב האיסור והיתר הארוך דכל דבר חריף יבש מותר בהדחה.

ז"צ לג: ומ"מ מותר לאכול מרקחת וכו' כגון זנגביל וכיוצא וכו', דיש להם כלים מיוחדים לכך וכו'. ואפי' הזנגביל הם יבישים אם ידוע שנחתכו בסכין ש"ג אסור, דדבר חריף אפי' ביבש אסור דבולע אגב דוחקא. תו"ח שם דין ז מניי סק"כה, ודלא כדמשמע מדברי הש"ך סק"יז שפ"ד סק"יז ופי' דברי הש"ך דגם הוא ס"ל הכי דיבש אסור. ער"ה אות יא חכ"א כלל מט אות י.

שפתי דעת טז: ... **אם הסכין אין נקי** אף במליחה מועטת יש לאסור, דלדין אין אנו בקיאים בין הרבה למעט, עיין סי' צ"א ומספק אף דסתם אין נקי אין להחמיר בנמלחו מעט.

תבלינים במדוכה של בשר

ספר התרומה נג: תבלין שנדוכו במדוכה של בשר, ליכא למישרי בחלב משום נ"ט בר נ"ט, דהא תבלין חזק וחרוף והוי מדוך כמו בית שאור, וגם פלפלין חריפים הוי כמו צנון שחתכו בסכין דלא שרי מחמת נ"ט בר נ"ט, ואסור משום טעם ממש הנבלע שם.

בית יוסף סימן צו: וכתוב בספר התרומה סימן נ"ג .... והרשב"א כתב בתשובה (ח"א סימן תמ"ט ותש"י) על ביצים שנכתשו במכתש חולב שאינו בן יומו עם תבלין, וחזרו וכתשו בו ביום ביצים עם מרק בשר והביצים הראשונים שמו בתרנגולת, והתיר הכל, הראשונים לפי שהם נ"ט בר נ"ט אפילו היה בן יומו, והשניים שעם המרק לפי שהמכתש לא היה בן יומו, ולא אסרם משום תבלין שמימיין בביצים וכמו שאמרו חורפא דחלתית מחליא ליה, דשאני הכא דתבלין שנתערבו עם הביצים דבר מועט הוא ואין כל כך חריפות בהם להחזיר לשבח פליטת המכתשת עכ"ל.

סימן צו סעיף ג: תבלין שנדוכו במדוכה של בשר בן יומו, אסור לאכלם בחלב. וי"א אפילו אינו בן יומו.

ש"ך יח: תבלין שנדוכו כו'. וה"ה מלח שנדוך וכל שאר דברים החריפים, ודוקא

שנדוכו, אבל לא כשהיו נתונים במדוכה של בשר כדלעיל ס"ס צ"ה וק"ה ובא"ח ס"י תמ"ז ס"ו.

פרי חדש טז: אסור לאכלם בחלב. ליכא לפרושי משום דסתם מדוכה אינה מקונחת יפה דומיא דסכין שכתבתי בס"ק ב', דא"כ מאי איריא בן יומו אפילו אינו בן יומו נמי, ולכן נראה שסבור המחבר כאידך טעמא דחורפא עדיף טפי מבישול ויש בו כח להפליט ממש הבלוע במדוכה, אלא דס"ל שאין החורפא משוי ליה בן יומו ודלא כיש אומרים שהביא בספר התרומה. ואין זה עיקר לדינא וכמו שכתבתי בס"ק ב', אלא אם היא מקונחת אפילו בת יומא מותר משום דהוה ליה נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא, ואם אינה מקונחת אפילו אינה בת יומא אסירי, וסתם מדוכה אינה מקונחת, דומיא דסכין ואסורין התבלין שנדוכו בהם.

יביע אומר חלק ח - אורח חיים סימן מג אות ד: גם בספר מנחת כהן (שער התערובות חלק א' סוף פרק יב), הביא מה שפסק מרן (בסימן צו סעיף ג) וכתב ע"ז, וקשה לי, וכי עדיף חורפייהו דתבלין מבישול ... וגם הפרי חדש (טז) העלה לפי שיטתו הנ"ל, שאף שסתם מדוכה אינה מקונחת ואוסרת התבלין לאכלם בחלב, מ"מ אם ידוע שהיא מקונחת אפילו בת יומא מותר לאוכלם בחלב, משום דהוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא, ודלא כמרן הש"ע. אולם רוב האחרונים חולקים וס"ל כדברי מרן דחורפא דצנון או תבלין הוי כטעם ראשון, ולא אמרינן בהו דין נ"ט בר נ"ט דהיתרא. וכן פסקו הפרי תואר והפמ"ג והחוות דעת והחכמת אדם וכ"פ בזבחי צדק סק"א.

✓ **אם המדוכה אינו בן יומו**

ש"ך יט : בן יומו. ז"ל **סה"ת** ... עכ"ל. ומשמע דאפילו כשאינו ב"י אוסר דהא מדמי ליה לצנון, ועוד דיהב טעמא משום טעם ממש הנבלע שם, **וא"כ קשה על המחבר** למה כ' בסתם ב"י, הא להי"א שבסעיף א' אפילו אינו ב"י אסור, וכ"כ המחבר לקמן ס"י ק"ג ס"ו וז"ל **ייש מי שאומר שאם שמו פלפלין בקדרה של איסור שאינו ב"י הכל אסור דחורפיה משוי ליה לשבח" עכ"ל. הלכך נראה כדעת הי"א שהביא הרב בהג"ה, דכיון דקיי"ל כהי"א שבס"א א"כ ה"ה הכא, וכן בסימן צ"ה ס"ס ב' וכן דעת כל האחרונים וכן נוהגים. וכ"כ הפר"ח יז.**

ט"ז י : של בשר בן יומו. תמוה הוא דבסי' ק"ג סעיף ו' פסק הש"ע גופיה אפי' אינו בן יומו.

משבצות זהב י : עט"ז, י"ל בתרתי לטיבותא נ"ט בר נ"ט ואינו בן יומו היקל, משא"כ בכלי איסור, ומש"ה בס"א כאן סתם דעה א'. ושוב ראיתי באחרונים וכו"ו הרגישו בזה. **ולענין דינא** לדידן אף אב"י והיתרא אסור עד ס', אף בהפסד מרובה כמבואר סימן צ"ה ס"ב ושאר דוכתי.

כה"ח יא : ... י"ל שסמך המחבר על מה שכתב בסעיף א' שחושש לבי הסברות, ולא הוצרך לכפול הדברים, וזהו נ"ל פשט הדברים א"צ לדחוק במ"ש האחרונים זה אומר בכה וזה אומר בכה.

ז"צ לו : שם במדוכה של בשר ב"י וכו' הגה וי"א אפי' אב"י וכו'. ולענין הלכה כבר כתבנו לעיל אות ח דבהפסד מועט ואינו שעת הדחק חוששין לסי' זו ואפי' אינו ב"י אסור.

ז"צ לז : מדוכה שלנו שאין כותשין בשר אלא בצונן אפי' ב"י מותרת אם היא מקונחת, דבצונן לא בלע אפי' ע"י דוחקא. ב"ד שם דף יז ע"ד ער"ה סק"יד. ומיהו אנן בדידן נזהרין בזה, ומלח שנכתש במדוכות שלנו אין נותנים אותו בתבשיל של חלב והוא משום זהירות ...

מי לימוני"ש שמביאים העו"ג

ב"י: כתוב בשבלי הלקט (ח"ב סי' לז) בשם ה"ר ישעיה, לימוני"ש של גוים מן הדין לאסרם שחותכים אותם בסכין שלהם ואגב חורפייהו בלעי, אלא מפני שחותכים רבים בסכין אחד וממלאים מהם חביות, יש לומר שבטל טעם הסכין בהם, ובודאי ראשון ושני היה ראוי לאסרם אלא מפני שאין ניכרים הם בטלים ברוב הילכך שרו, והוא הדין לחביות של טונינ"א שרוב החתכים מבטלות טעם הסכין עכ"ל.

דרכי משה ה: וכ"כ בארוך (כלל לח דין יג) דדגים מלוחים שחותכים הגוים בסכינם לאחר המליחה צריך קליפה, מיהו אם הם הרבה חתיכות הראשונים בטלים ברוב. כתב מהרי"ו בתשובה סימן מ"ט ועל הכרוב דפרמי גוים הוא אסור, והגוים אינן נאמנים לומר דיש להם סכינים מיוחדים לכך דלהשביח מקחו אומר כן, וכרוב שלם דשלקי גוים במקומות הנוהגים בו היתר צריך למיחתך או למיגרר בי פיסקי, ובנירנבער"ג נוהגין לאכלו היכא דשלקי שלם, אבל דפרמי גוים נוהגין בו איסור עכ"ל.

וכן המנהג במקומינו. וראיתי מקצת מקומות שנוהגין בו היתר אף באותו הפרוס, ואפשר דסומכין על דברי שבלי לקט וארוך דס"ל דהראשונים שבלעו איסור בטלים ברוב כנ"ל.

דרכי משה ו: וכתב בארוך (שם דין יד) דאנו נוהגין לאכול תפוחים יבשים מחותכין בסכין של גוים אפילו בלא הדחה, דהואיל ואינם חריפים מותרין כולם ואפילו הראשון והשני דבעי הדחה בטל ברוב המותרים.

סימן צו סעיף ד: מי לימוני"ש שמביאים העו"ג, וכן חתיכות דג מליח שמביאים העו"ג בחביות, מותרים. הגה: מפני שמביאים הרבה ביחד, ואף אם נאסרו מקצתן שנחתכו בראשונה עם סכין של עובד כוכבים, נתבטלו באחרים הנחתכים אחר כן, שאינן נאסרין, כי כבר נתבטל טעם הסכין בראשונים ולכן כולם מותרים. וכל כיוצא בזה. ולכן אוכלין בקצת מקומות הכרוב שקורין קומפשי"ט, אף על גב דפרוס וחתוך. ויש מקומות שמחמירין בזה, ואין לשנות המנהג, אבל שאר דברים שאין חריפין, כגון תפוחים או לפתות יבשים וכדומה, נוהגין בהן היתר כמו בלימוני"ש ואין להחמיר כלל.

ב"ח: כתב בית יוסף על שם שבלי הלקט, לימוני"ש של גוים שחותכין אותם בסכין שלהם ואגב חורפייהו בלעי ראשון ושני אסור אלא דבטלי ברוב ע"כ, וצ"ל דס"ל כסברת ה"ר מאיר מרוטנברג דלא אמרי' חורפיה מחליא אלא בחלתית, וכיון דסתם כלי של עובדי כוכבים אינו ב"י אין שם

איסור אלא מפני שמנונית הקרוש על הסכין ונתקנה בראשון ושני כו', וא"כ לדידן דקי"ל כסה"ת הני לימוני"ש כולם אסורים. וכ"כ הטור בא"ח סימן תמ"ז דלדעת סה"ת זיתים שכבשן ונחתכו קודם הפסח בסכין של חמץ שאינו ב"י דחזרו הזיתים כולם חמץ, ודלא כהגהת ש"ע ...

ש"ך כ: מי לימוני"ש כו'. ז"ל שבולי לקט ... וכתב הב"ח ... עכ"ל.

ולדעתי לישנא דשבולי לקט שבטלה טעם הסכין כו' משמע מה שבלוע בסכין, אלא נראה דמודה לסה"ת דצנן וכיוצא בו דחריפי טובא דמחליא להו לשבת, אלא דס"ל דלימוני"ש וכיוצא בו כיון שאינם חריפים כמו הצנן א"כ לא מחליא אלא מה שבלוע בדופני הסכין שנתבטל בראשון ושני, דזה הוי מחליא ליה,

ושוב אין כח להלימוני"ש להשוות לשבח מה שבלוע מבפנים אלא מה שנתבטל כבר, דודאי בצנון ודכותיה שהוא חריף טובא אפילו מה שבלוע מבפנים משוי ליה לשבח, משא"כ בלימוני"ש. וזה מוכרח בדברי הרב, דאל"כ היו דבריו סותרים זא"ז, דהרי כתב בס"א דאם חתך הצנון דק דק צריך ס' נגד כולו אלמא דלא נתבטל טעם הסכין, וא"כ ניחא דזיתים דאינם חריפים כ"כ אפילו כמו לימוני"ש אין מבטלים טעם הסכין אפילו מה שבלוע בדופני הסכין מבחוץ ודוק.

או י"ל דזיתים הוי חריפים כמו צנון, כדאמרינן בערובין דאמרה יונה יהיו מזונותי מרורין כזית כו'. **א"נ דודאי לענין דינא** אין לסמוך אזה דכבר נתבטל טעם הסכין, ומה"ט כתב הרב דבמקום שנוהגים להחמיר אין לשנות, והיינו דאסורים הזיתים אלא משום דבלימוני"ש ודכותיהו נוהגין היתר, כתב הרב דיש ליישב המנהג ויש לסמוך אהאי טעמא דכבר נתבטל, כיון דאפשר נמי לומר דחתכו אותם בסכין חדשה שיש להם כלים מיוחדים לכך וכדאמרינן בזנגב"ל בס"ב, אלא מספיקא אסרינן להו, והלכך סמכינן אהך סברא דנתבטל כו' ליישב המנהג כיון דבלא"ה יש פוסקים מתירין אפילו בצנון בסכין שאינו בן יומו, וגם יש פוסקים דדוקא צנון הוי חריף ולא שאר דברים וכמ"ש בס"ק י"ב בשם מהרא"י ע"ש, והיינו דכתב הרב ואף אם נאסרו מקצתן כו' משמע דאפילו מקצתן לא בריר שנאסרו, מיהו בלא ה"ט דנתבטל לא הוי שרינן להלימוני"ש, אף על גב דלעיל ס"א דקונין הצנונות מעובדי כוכבים משום דיש ספק אם נחתך בסכין של איסור אזלינן לקולא, משום דהתם יש לתלות במרא וחצינא משא"כ הכא דקרוב הדבר שחותכין אותן בסכין שלהם.

ט"ז יב: ... ונראה פשוט שאותן מקומות שמחמירין בכרוב לא ס"ל האי טעמא שכתב רמ"א מפני שמביאים הרבה ביחד כו', דהא גם בכרוב עושין הרבה ביחד, וא"כ גם מי לימוני"ש אסור להם דחד טעמא הוא ... לכך נראה לע"ד להמחמירים בכרוב פרוס אחר חמיצותו יחמירו ג"כ במרקחת חריפים ומי לימוני"ש, דאל"כ הוי תרי מילי דסתרי אהדדי.

פ"ח יח: ... ומיהו לענין דינא כל זה אינו מחוור והאמת יורה דרכו שדין זה של לימוני"ש פליג אכל הנך דינים שהזכרתי, ואין להתירם כלל לפי שהחורפא משוי ליה לבלוע בסכין מושבח, ואין כאן נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא שהרי הסכין הוא של גוים, וכן דעת הב"ח ועיקר ...

ז"צ לח: מי ליימיני"ש שמביאים הגוים וכו' מותרים, הגה מפני שמביאין הרבה ביחד וכו'. הגם שהפרי"ח סק"יח והפרי"ת סק"יז החמירו ואסרו בזה, מ"מ אנו אין לנו אלא דברי מרן ומורי"ם ז"ל שהתירו, ועל הקושיא שהקי' מחתך דק דק עיין לרבני האחרונים ז"ל שתירצו כמה תי' ע"ז, ועל כן מי הלימוני"ש מותרים ...

קישואים או לפת

חולין קיב. אבל קישות גריר לבי פסקיה ואכיל, קילחי דליפתא שרי, דסילקא אסירי, ואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי.

רש"י: קישות - מתוקה היא, ואינו נבלע בתוכה, אלא השמנונית צף ועומד

על מקום החתך, הלכך גריר לבי פסקיה למקום חתך גורר מעט בסכין ואכיל אף בכותח. קלחי - קלחים. ליפתא - לפת אינו חריף אלא מתוק, ואין טעם שומן ניכר בו. דסילקא אסירי - לפי שנותן טעם בהן. ואי פתך בהו דליפתא - ערבן בעת חתוכן שחתך אחת של לפת ואחת של תרדין, הלפת מבטל טעם השמנונית מן הסכין ואין התרדין מקבלין טעם הימנו.

תורת הבית הקצר בית ד שער א ג: חתך בו **קישואין ודלועין ואבטיחין**, גורר מקום החתך ואוכל, בידוע שלא בלעו שאינה חריפין וכן אין בטבעם למשוך. גרירה זו במקום הדחה עומדת, אלא שאי אפשר להדיחם לפי שהם רכים ואם ידיחם כל שכן שיבלע בהם השמנונית הדבוק על פניהם. ואם חתך בו **לפתות** מדיח מקום החתך היטב ומותר לאוכלן בכותח. חתך בו **סילקא** אסור, אעפ"י שאינה חריפה כצנון, כח משיכה יש לה בטבעה. **ואם עירב בחתיכה לפתות** אינה צריכה רק הדחה כלפתות, לפי שהלפתות מתוקים הרבה ומונעים במתיקותם כח משיכתם מן הסילקא, ולפיכך מדיח ודיו...

ר"ן חולין מא. ודוקא צנון דאגב חורפיה בלע, אבל **קישות ואבטיח** גריד לבי פסקי ואכיל, גורד מעט בסכין במקום חתך ואוכל אף בכותח. **וא"ת ואמאי לא סגי להו בהדחה**, י"ל שמתוך לחותם אי אפשר להדיח אותן דאדרבה ע"י הדחה היה נסרך יותר, ולפיכך גורד אותם ודיו. והגרירה פחותה מן הקליפה, שהקליפה צריכה שתהא גסה קצת כדי שתוכל להנטל כולה כאחד, מה שאין צריך כן בגרידה. ונטילת מקום המוזכר בפרק כיצד צולין (עה:) הוא יותר מן הקליפה, שצריך להעמיק וליטול חתיכה עבה קצת ובגמרא (קיב.) אמרינן קולחי דלפתא שרו דסילקא אסור ואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי, והכי פירושו **קולחי דלפתא** שרו לפי שהלפת אינו חריף אלא מתוק ואין טעם שומן ניכר בו, ומשמע לי דכיון דאמרינן שרו סתמא דלא צריכי מידי לא גרידה ולא הדחה, וכן מטין דברי רש"י דסילקא אסור לפי שנתן בהם טעם, **ואי פתך בהו דליפתא** שחתך אחת של לפת ואחת של תרדין הלפת מבטל טעם השמנונית מן הסכין ואין התרדין מקבלין טעם ממנו.

טור: ואם חתך **קישואים** בסכין של בשר מותר לאוכלן בחלב בלא קליפה רק שיגרר מקום החתך, ואם חתך בו לפת אפי" גרירה אין צריך רק הדחה בעלמא, ולא עוד אלא אפי" צנון שחתך אחרי הלפת שרי בהדחה כמו הלפת, ופירש"י לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מהסכין. וכתב בספר התרומות דוקא לפת, אבל חתך בו לחם או ירק או פרי אחר אסור לחתוך בו אח"כ צנון או פרי או ירק חריף שרוצה לאכול עם חלב.

בית יוסף : ואם חתך קישואין בסכין של בשר מותר לאכלן בחלב בלא קליפה רק שיגרור מקום החתך. וכתב הר"ן (מא. ד"ה ודוקא) דהא דלא סגי להו ...

ומ"ש ואם חתך בו לפת אפילו גרירה אין צריך רק הדחה בעלמא, ואף ע"פ שלא נזכר שם דבעי הדחה, וגם הר"ן (שם) כתב קילחי דליפתא שרו לפי שהלפת אינו חריף אלא מתוק ואין טעם שומן ניכר בו, ומשמע לי דכיון דאמרינן שרו סתמא דלא צריכי מידי לא גרירה ולא הדחה וכן מטין דברי רש"י ז"ל, עד כאן. מכל מקום **הרשב"א** (תוה"א ב"ד ש"א ד.) כתב דקילחי דליפתא דקאמר דשרו לאו לגמרי קאמר דהדחה מיהא בעו, ומשום דלא אסירי כצנון ולא בעו גרירה בבי פיסקי כקישות ואבטיח, קאמר קילחי דליפתא שרו דהדחה לא חשיב ליה למימני דפשיטא דכל שנחתך בו ואפילו צונן מתוק מידי הדחה לא נפיק עד כאן.

והיה נראה לי דכיון שחתך בו לפת פעם אחת נתבטל טעם הסכין ואפילו יחתוך בו כמה פעמים צנון וכיוצא בו שרי בהדחה, אלא שמצאתי **לסמ"ג** (לאוין קמ) שכתב אם חתך חתך אחד של לפת וחתך אחד של תרדים וכן תמיד, לפי שמתיקות הלפת מבטל טעם השמנונית מן הסכין ע"כ, ובאמת דלישנא דאי פתיך בהו הכי דייק שאל"כ הכי הוה ליה למימר ואי חתיך ביה ליפתא ברישא שפיר דמי, ומדברי **הרשב"א** נראה קצת דלא מהני פתיך בהו דליפתא אלא להתיר סילקא, אבל לא להתיר צנון, שהרי כתב (בקצר שם ד.) חתך בו סילקא ... ויש הוכחה לזה בגמרא דלא קאמר אי פתיך בהו דליפתא שפיר דמי אלא גבי דסילקא.

אבל **ספר התרומה** (סי' ס) ו**שערי דורא** (סי' סא) ו**רבינו** מתירים בהדיא לחתוך אפילו צנון.

סימן צו סעיף ה: חתך קישואים בסכין של בשר, מותר לאכלם בחלב בגרידה בלבד, שיגרוד ממקום החתך. ואם חתך בו לפת, אפילו גרידה אינו צריך, אלא הדחה בעלמא. ולא עוד אלא אפילו צנון שחתך אחר הלפת, שרי בהדחה כמו הלפת, לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מהסכין. הגה: ודוקא לפת, שטעמו משונה, אבל ירק או לחם ושאר דברים, לא. ואפילו בלפת אין להתיר לחתוך צנון רק פעם אחת, אבל לא הרבה פעמים, אם לא שחתך כל פעם לפת בין חתיכת צנון לצנון (ב"י בשם סמ"ג).

ש"ך כא: בגרידה לבד. והוא פחות מקליפה שהקליפה צריך שתהא גסה קצת כדי שתוכל להנטל כולו כאחד משא"כ בגרידה, ר"ן. מיהו בגרידה סגי אף על פי שסתם סכין שמנוניתו קרוש על פניו, דמדינא הוי סגי בהדחה כמו בלפת כיון

דצונן בצונן הוא, אלא שמתוך לחותה א"א להדיח אותה דאדרבה ע"י ההדחה נסרך בהם יותר ולכך סגי בגרידה, וכמ"ש הר"ן, ובת"ח שם ד"י מביא טעם אחר ע"ש האו"ה ע"ש.

ז"צ לט: חתך קישואין בסכין ש"ב מותר לאוכלן בחלב וכו'. וה"ה אבטיחים. מרן ב"י בשם הרמב"ם. וכן כל דבר שיש בו לחות, חכמת אדם כלל מט אות ט.

ש"ך כג: שחתך אחר הלפת שרי. לכאורה משמע מלשון זה דלכתחלה אסור לחתוך בו צנון לאכלו עם בשר אף על פי שכבר חתך בו לפת, וכדכתב בת"ח שם בשם או"ה, **אבל מהרש"ל באו"ש ובספרו שם חולק על האו"ה ומתיר אפילו לכתחלה**, והכי משמע מלי' ב"י שכתב על הרשב"א דלא מתיר כשחתך לפת אלא לסילקא וז"ל אבל ש"ד וסה"ת ורבינו מתירין בהדיא לחתוך אפילו צנון עכ"ל.

ואין להקשות כיון דהצנון עכ"פ בעי הדחה **ניחוש לכתחלה דלמא משתלי ואכיל עם בשר בלא הדחה**, כדאסרינן בר"ס צ"א להניח בשר בקערה של איסור צונן מה"ט, דשאני התם דמיד כשהניחוהו בקערה צריך הדחה, משא"כ כאן דאם רוצה לאכלו כך שרי הלכך לא חיישינן דלמא משתלי ואכיל עם בשר, וכעין זה חלקתי בסי' ס"ט ס"ק פ"ג ע"ש. אי נמי שאני הכא דהדחה נמי היא חומרא בעלמא, דהא כבר נתבטל הטעם בלפת, גם בש"ד וסה"ת וסמ"ג לא הוזכר' הדחה זו, מיהו ודאי לחתוך לכתחלי לפת כדי לחתוך בו אח"כ צנון משמע בש"ס ופוסקים דאסור. וכ"פ **הפר"ח כ.**

כה"ח סו : הגה. ודוקא לפת שטעמו משונה אבל ירק או לחם ושאר דברים לא. ור"ל ודוקא לפת אבל אם חתך בו לחם או ירק או פרי אחר אסור לחתוך בו אח"כ צנון או פרי או ירק חריף שרוצה לאכול עם חלב. לבוש.

